

Bijlage 3^e Corona report – Effect corona uitbraak op Uitkeringen Participatiewet / BUIG

Door de coronacrisis en bijkomende economische gevolgen zijn in het tweede kwartaal van dit jaar de werkloosheids- en bijstandscijfers aanzienlijk opgelopen. De instroom nam toe en de uitstroom werd beperkter. Vanaf juni is de stijging gestabiliseerd en vanaf augustus zowel bij de werkloosheid als de bijstand weer overgegaan in een gestage daling die zich inmiddels een paar maanden voortzet. Het economisch herstel in de zomermaanden is hiervan de belangrijkste oorzaak. Ook was vlak voor de zomer de dienstverlening binnen WeenerXL, zij het onder aangepaste omstandigheden, weer op peil. Hierdoor daalde de instroom en lukte het ook om weer meer mensen aan werk te helpen. De tweede coronagolf vertaalt zich voornamelijk niet in stijgende werkloosheids- en bijstands aantallen. Hoe dit zich in de toekomst gaat ontwikkelen, blijft onzeker. Voor 2021 spelen daar ook de effecten van de afloop van de landelijke steunmaatregelen NOW en TOZO nog bij.

Landelijk heeft het Centraal Planbureau (CPB) vier scenario's ontwikkeld die de economische impact van de corona-uitbraak schetsen. Deze scenario's zijn door bureau Berenschot vertaald in gevolgen voor het landelijk aantal uitkeringsgerechtigden voor de Participatiewet. Schematisch ziet dit er als volgt uit:

	2019	2020	2021	2022
Basisraming / matig herstel	100%	104%	117%	127%
Volledig herstel scenario	100%	103%	111%	115%
Zwak herstel scenario	100%	106%	128%	147%
Tweede golf scenario	100%	105%	127%	151%

Inmiddels is het jaar 2020 ver gevorderd en verwachten we als gemeente 's-Hertogenbosch uit te komen op een gemiddelde groei van het bijstandsbestand van ca. 2%. Dit is in lijn met het landelijke beeld dat de impact van de corona uitbraak op de toename aan bijstandsuitkeringen tot nog toe minder sterk is geweest dan verwacht op basis van de scenario's. Onzeker is wat nog gaat komen. Op dit moment vertaalt de tweede golf zich (nog) niet in oplopende werkloosheids- en bijstandscijfers, maar de verwachting is dat de landelijke steunmaatregelen NOW en TOZO de stijging sterk dempen. Om die reden kunnen we feitelijk niet uitgaan van het 'volledig herstel scenario'. Voor 2021 en 2022 geven de resterende drie scenario's het volgende beeld van de aantallen PW uitkeringen (excl. IOAW, IOAZ en BBZ) en van de indicatieve financiële impact, waarbij de berekeningen zijn gebaseerd op de actuele bijstandscijfers van de gemeente 's-Hertogenbosch:

2021	Gemiddeld aantal PW-uitkeringen begroting 2021	Gemiddeld aantal o.b.v. scenario's CPB/Berenschot	Effect coronacrisis	Indicatieve financiële impact
Basisraming / matig herstel	3.065	3.292	227	€ 3.176.000
Zwak herstel scenario	3.065	3.421	356	€ 4.980.000
Tweede golf scenario	3.065	3.430	365	€ 5.107.000

2022	Gemiddeld aantal PW-uitkeringen meerjarenraming	Gemiddeld aantal o.b.v. scenario's CPB/Berenschot	Effect coronacrisis	Indicatieve financiële impact
Basisraming / matig herstel	3.090	3.412	322	€ 4.512.000
Zwak herstel scenario	3.090	3.665	575	€ 8.053.000
Tweede golf scenario	3.090	3.760	670	€ 9.376.000

Deze overzichten laten zien dat in 2021 in het meest gunstige scenario het nadeel uitkomt op ca. €3,2 mln. en in het meest ongunstige scenario op €5,1 mln. In 2022 bedraagt de bandbreedte van de financiële impact ca. €4,5 mln. tot €9,4 mln.

Het nadeel dat ontstaat op de bijstandsuitkeringen door toenemende aantallen, wordt deels gecompenseerd door een lager aantal loonkostensubsidies dan begroot. In de afgelopen maanden is het door het coronavirus niet gelukt om de ambitieuze begroting te realiseren. Wel gaat het naar verwachting lukken om te stabiliseren. In 2020 betekent dit een financieel voordeel van €871.000 en in 2021 van €575.000.

Toename van het aantal uitkeringen leidt ook tot toename van de uitvoeringskosten. Norm hiervoor is €1.400 aan extra uitvoeringskosten per uitkering. De verwachting is dat in 2020 zo'n €150.000 meer aan uitvoeringskosten gemaakt wordt. Met enige mate van zekerheid is te verwachten dat voor 2021 de uitvoeringskosten minimaal €320.000 en maximaal €510.000 hoger zullen liggen dan begroot.

Daarnaast verwachtten we eerder ook een effect op de netto uitkeringsprijs: met name ten aanzien van de inkomsten uit werk/ zelfstandigheid. In de begroting 2020 na actualisatie is rekening gehouden met zo'n €3 mln. aan dergelijke inkomsten (gemiddeld zo'n €900 per uitkering per jaar). In de tweede corona rapportage gingen we uit van een nadeel door lagere inkomstenkortingen van €140.000, maar inmiddels is duidelijk dat dit effect zich in 2020 slechts zeer beperkt voordoet.

In het kader van de coronacrisis heeft het Rijk toegezegd de financiële gevolgen voor gemeenten te compenseren. Dit geldt ook voor de BUIG budgetten. Eind september is in de BUIG berichtgeving bekend gemaakt dat de gemeente 's-Hertogenbosch in 2020 een extra compensatie krijgt voor het effect op de uitkeringen van €1,7 mln. Dit bedrag maakt onderdeel uit van de extra storting in de reserve FWI in 2020, die ter besluitvorming aan de Raad is voorgelegd bij de MARAP.

Voor 2021 wordt volgens de gangbare systematiek het BUIG budget bijgesteld op basis van de verwachte conjuncturele ontwikkelingen en de landelijke realisatie 2020. In het voorlopig BUIG budget 2021 is reeds rekening gehouden met de verwachte gevolgen van de corona uitbraak. Afhankelijk van hoe de coronacrisis zich verder ontwikkeld, ook met het oog op het aflopen van diverse regelingen zoals TOZO en NOW, is daarmee de verwachting dat volgend jaar (en de jaren erna) slechts een beperkt effect resteert. Voorwaarde daarbij is dat huidige model en verdeelsystematiek blijven gelden. Aandachtspunt daarbij is dat door de goede prestaties op het gebied van de uitkeringen in de afgelopen jaren, in de begroting structureel een surplus is opgenomen ten gunste van de algemene middelen van €7 mln. Daarnaast worden de uitvoeringskosten voor de uitkeringen niet uit de BUIG gefinancierd, maar uit het gemeentefonds, waar op dit onderdeel geen compensatie is geweest. Zodoende hanteren we voor 2021 een bandbreedte voor de financiële impact van €320.000 tot €510.000.